

Liidestatud õigusinfosüsteem

Projektiplan

Tallinn 2009

Infosüsteemide ja tööprotsesside talitus
Justiitshalduspoliitika osakond

Sisukord

LÜHIKOKKUVÕTE.....	3
1.ÕIS'I POOLT PAKUTAVATE TEENUSTE LOETELU.....	6
2.ÕIS OOTUSED LIIDESTATAVATELE SÜSTEEMIDELE	15
3. ÕIS TEHNILISE ANALÜÜSI LÜHIKIRJELDUS	18
4. ÕIS JUHTRÜHMA TEGEVUS.....	20
4.1. ORGANISATOORNE TEGEVUS.....	20
4.1.1. <i>Juhtrühm</i>	20
4.1.2 <i>Juhtrühma kokkutsumine</i>	20
4.1.3 <i>Juhtrühma ülesanded ja pädevus</i>	20
4.1.4 <i>Kirjalik hääletus</i>	21
5. ÕIS LOOMISE JA SELLEGA SEOTUD INFOSÜSTEEMIDE TEGEVUSKAVA NING RESSURSIHINNANG	22
6.RISKID JA NENDE MAANDAMISPLAAN	26
KOKKUVÕTE	28

Lühikokkuvõte

Käesoleva projektiplaani eesmärgiks on kehtestada kindlas ajakavas konkreetne tegevusplaan, mis oleks aluseks erinevate projektiga seotud arendusetappide läbimisel. Kehtestatav projektiplaan on projektijuhile ja juhtrühmale töö juhtimise ja projekti edenemise kontrollimise vahendiks. Seetõttu on vastav plaan kohustuslik järgida kõikidele projektiga seotud osapooltele.

Dokumendis antakse lühiülevaade liidestatud õigusinfosüsteemi (edaspidi ÕIS) tehnilisest lahendusest, kajastatakse selle loomisega seotud tegevusplaan ajalises mõõtmes ning määratletakse tegevuste teostajad ja vastutajad. Ajakavastatud tegevusplaan iseloomustab veel ressursihinnang.

Teise olulise punktina on dokumendis kajastatud ÕIS projekti organisatoorne tegevustik, mida esindab juhtrühma tegevus projekti juhtimisel ja koordineerimisel. Kirjeldatud on juhtrühma peamised ülesanded ja otsustuspädevus.

Lisainformatsioonina on kirjeldatud ÕIS projekti arendusriskid ning nende maandamisvõimalused.

Dokumentatsiooni koostajaks on Birgit Põldes (Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna infosüsteemide ja tööprotsesside talituse spetsialist).

Kasutatavad lühendid

AET – E-toimiku süsteemi avalik liides

DHS – dokumendihalduse infosüsteem

DVK – dokumendi vahetuskeskus

EL – Euroopa Liit

ELIS2 – Euroopa Liidu teabe- ja dokumentide infosüsteem (vers. 2)

EMS – Riigikogu eelnõude menetlemise infosüsteem

eRT – elektrooniline Riigi Teataja

E-toimik - digitaalne infosüsteem, mis tagab kriminaal- tsiviil-, haldus- ja väärteo menetluse osapooltele operatiivse ülevaate menetluse eri etappidest, toimingutest ja tehtud otsustest

JM – Justiitsministeerium

Koordinaator – antud dokumendi raames on rolli käsitletud kui õigusakti üldise menetluse juhtijat ning õigusakti suunamist ühest menetlusinfosüsteemist teise

KOV – kohalik omavalitsus

LÜ – liidestatud õigusinfosüsteemi lähteülesanne

MM – ministri määrus

RIK – Registrate ja Infosüsteemide keskus

RK – Riigikantselei

RSS - mitmeotstarbeline laiendatav metaandmete kirjeldamise ja sündikeerimise vorming saitidelt kokkuvõtete tegemiseks

SE – seaduse eelnõu

SF – struktuurifondid

URL – igale dokumendile vastav unikaalne aadress, asukoha viide (Uniform Resource Locator)

VIIS - Vabariigi Valitsuse istungite infosüsteem

VVM – Vabariigi Valitsuse määrus

VPK – Vabariigi Presidendi kantselei

VV – Vabariigi Valitsus

õID – õigusakti identifikaator

ÕIS – liidestatud õigusinfosüsteem

XML - Extensible Markup Language

XML tööriist – Riigikantselei poolt läbiviidav projekt, mille tulemuseks on töövahend, mis abistab kasutajal luua XML struktuurikohast dokumenti (õigusakti).

Sissejuhatatus

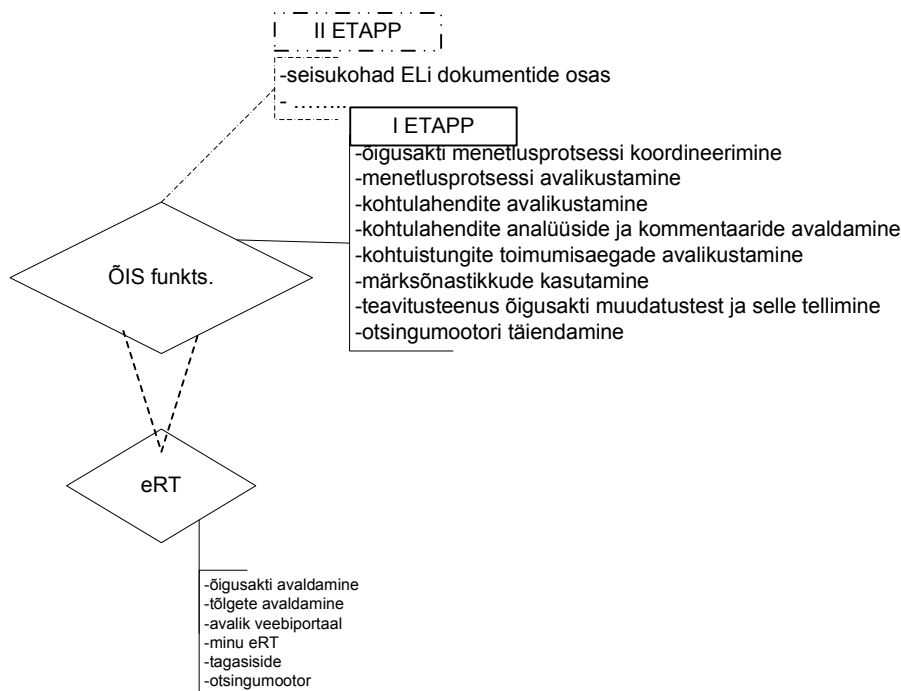
Liidestatud õigusinfosüsteem ehk ÕIS on elektroonilise Riigi Teataja laiendamine avalikuks kasutamiseks mõeldud teenuste lisamisega nagu kohtulahendite tasuta lugemine, õigusaktide menetluse avalikustamine, õigusakti muudatustest teavituse tellimine, jne. Samuti koordineerib ÕIS õigusakti menetlusetappide läbimist seotud menetlussüsteemides alates õigusakti väljatöötamiskavatsuse esitamisest (või algatamisest) kuni selle avaldamiseni elektroonilises Riigi Teatajas. Vastava põhimõtte rakendamiseks ühendatakse õigusinfot sisaldavad süsteemid (liidestamine) läbi DVK ühtseks süsteemiks nii, et kasutajale võimaldatakse erinevaid teenuseid vajaliku info leidmiseks ja tarbimiseks.

Kodanik saab ühe süsteemi vahendusel kätte kohtupraktika ja tööga seotud informatsiooni ning lisaväärtust annab õigusaktide muudatuste jälgimiseks teavitusteenuse tellimine RSSna või e-maili aadressile.

Samuti on ÕIS'i loodud ametnikele ID kaardi põhine ligipääs selleks, et jälgida juurdepääsupiiranguga õigusaktide menetlemist.

ÕIS välja töötamise ja rakendamise tulemusena:

- on võimalik kaasata senisest enam inimesi õigusloomeprotsessi;
- õiguslane info muutub kättesaadavamaks;
- saab aidata kaasa seaduste inimestele mõistetavamaks muutmisele;
- paraneb inimeste üldine õigusteadlikkus;
- on võimalik vältida eksimusi infosüsteemist saadud teabe tõlgendamisel;
- paraneb õigusinfosüsteemide omavaheline seotus;
- töö õigusinfosüsteemi erinevate osadega muutub lihtsamaks, kuna süsteem kasutab eelnevalt sisestatud informatsiooni;
- saab mõjutada õigusaktide kvaliteeti;
- lihtsustub ametnike töö, kuna eelnõu on selle menetluse kõikides etappides võimalik elektroonselt edastada ja senise mitme infosüsteemi samaaegse kasutamise asemel saab infot sisestada ja hankida ühest süsteemist.

Joonis 1. Elektroonilise Riigi Teataja laiendamine ÕIS funktsionaalsustega

1.ÕIS'i poolt pakutavate teenuste loetelu

1. ÕIS sisemised (automatiseeritud) teenused

Kodaniku ideede esitamine (kaasamine)

Kodaniku ideed ja algatus laekuvad läbi osalusveebi ning fikseeritakse e-Õiguses.

Märkus: 03.07.2008 toimunud Vabariigi Valitsuse kabinetiistungil otsustati, et liidestatud õigusinfosüsteemi loomise raames ühendatakse e-Õigus, e-esitamine ja osalusveeb ning viiakse Riigikantselei haldamisele. Seetõttu ei teostata osalusveebi, e-esitamise ja ÕIS vahel eraldi liidestamist, vaid osalusveeb ning e-esitamine tuleb siduda e-Õigusega.

Kui kodaniku esitatud idee leiab rakendamist, siis järgneb tegevus, mis on kirjeldatud allpool VV algatatud seaduseelnõu lõigus. Kui esitatud idee ei leia rakendamist, siis lõpeb menetlus samas etapis.

1.1 Õigusakti üldise menetluse koordineerimine

ÕIS-s edastatavateks õigusaktideks on:

1. VV algatatud seaduseelnõu;
2. VV algatatud Riigikogu otsuse eelnõu;
3. Riigikogu liikme, fraktsiooni või komisjoni algatatud seaduseelnõu;
4. VV määruse ja korralduse eelnõu;
5. ministri määruse eelnõu.

VV algatatud seaduseelnõu

Menetlus saab alguse eelnõu koostamisest, millele järgneb selle avalikuks tegemine e-Õiguse kaudu.

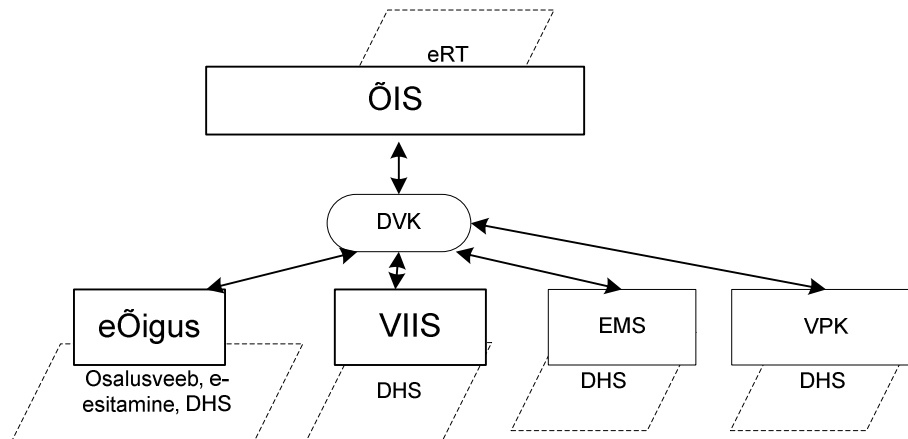
Vabariigi Valitsuse reglemendi p-s 3¹ sätestatud juhtudel eelneb eelnõule väljatöötamiskavatsus. Ministeerium edastab väljatöötamiskavatsuse kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile läbi e-Õiguse.

Riigikogu liikme, fraktsiooni või komisjoni algatatud seaduseelnõu

Menetlus saab alguse eelnõu koostamisest Riigikogus, mis kajastub EMS-is. Seejärel edastatakse eelnõu arvamuse andmiseks VV-le, kes määrab vastutava ministeeriumi. Arvamuse andmise protsess läbitakse e-Õiguses.

Ülejäänud õigusaktid

Menetlus saab alguse eelnõu koostamisest, millele järgneb selle avalikuks tegemine e-Õiguse kaudu.

Joonis 2. Õigusakti üldises menetluse reguleerimises osalevad süsteemid ja seosed

ÕIS kui õigusakti üldise menetluse koordineerija toimib nn. „logiraamatuna“, sest ÕIS säilitab (ehk arhiveerib) õigusakti edastamise info ühest menetlussüsteemist teise logidena. Arhiiv koosnebki rida logidest ning igas logis sisaldub info õigusakti saabumisaajast ühest menetlussüsteemist (andmeobjektid: kuupäev, kellaeg, õigusakti nimetus, õID, millisest süsteemist, menetlusetappi staatus) ning järgmisesse menetlussüsteemi edastamise ajast (andmeobjektid: kuupäev, kellaeg, õigusakti nimetus, õID, millisesse süsteemi, menetlusetapi staatus). Samuti on ÕIS'i jaoks oluline, et info õigusakti jagunemisest või liitmisest oleks kättesaadav. Õigusakti menetluse koordineerimine toimub õigusakti menetlusetappidega seotud infosüsteemide vahel (vt. joonis 2). Koordineerimine toimub õigusakti menetlemisel mõlemas suunas ehk ÕIS suunab õigusakti eelnõu algatajale tagasi kui mõnes etapis õigusakti kooskõlastamine ei toimunud või katkestati.

Õigusakti liigutamine ühest süsteemist teise toimub ÕIS'i jaoks DVK's kehtiva infovahetuse ning loogika alusel. See, mil moel menetlussüsteemid õigusakti (XML kujul) ning sellega seotud dokumendid DVK'sse saadavad on iga menetlussüsteemi omaniku otsustada. Kui seda tehakse asutuse DHS'i abil, siis asutuste DHS'd peavad olema suutelised edastama dokumente XML õigusakti struktuuri kohaselt.

Õigusakti menetlus sõltub õigusakti liigist ja menetluse algatajast, seetõttu on menetlused mõningaste erinevustega.

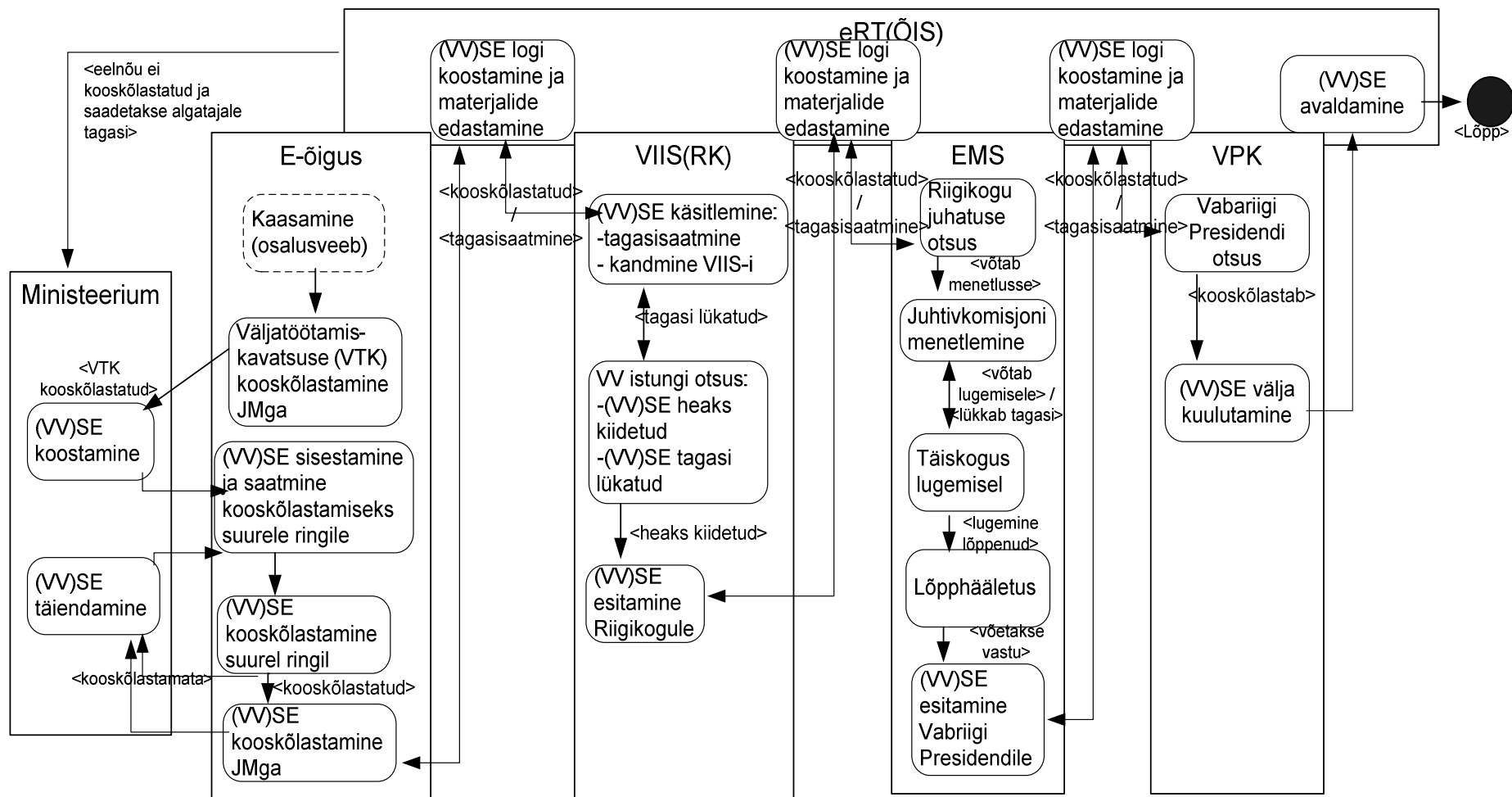
Üldreegel: ÕIS algatab õigusakti saatmise teise menetlusetappi ainult siis kui eelmine menetlussüsteem on oma sisemise menetluse lõpetanud ja pöördub (teavitab) ÕIS'i sellest ning suunab õigusakti (XML kujul) koos dokumentidega ÕIS'le. Sama reegel kehtib ka õigusakti tagasilikumise suunal ehk kui mõnes menetlussüsteemis õigusakti kooskõlastamine katkestatakse või ei kooskõlastata, siis teavitab see menetlussüsteem oma menetluse tulemusest ÕIS'i ning suunab õigusakti (XML kujul) ja seonduva dokumentatsiooni ÕIS'le. ÕIS edastab need omakorda õigusakti eelnõu algatajale tagasi. Vastavate dokumentide tagasisaatmise asemel võib rakendada ka vastava sisuliste teadete saatmist algatajale. Lahenduse valik peab selguma tehnilisest analüüsist, kust peab selguma kumba varianti on tehniliselt kasulikum rakendada.

Erandjuht: Süsteemi paindlikumaks muutmiseks on lubatud kasutada erandjuhul õigusakti menetluses menetlusetappide vahele jätmist. Menetlusetappide vahele jätmine võimaldab ka õigusakti korduvisitamist otse mõnele menetlussüsteemile. Selleks, et ÕIS oleks suuteline õigusakte edasi suunama menetlusetappe vahele jättes on vajalik, et XML vormingus oleks fikseeritud õigusakti saaja. Ehk ÕIS-le on õigusakti XML-st kättesaadav, milline on järgmine menetlusinfosüsteem (etapp), kuhu edastatud õigusakt suunata tuleb.

Õigusaktide liikumise reguleerimine menetlusetappide vahel toimub ÕIS'i kirjutatud ärireeglitike alusel, mis on järgmised:

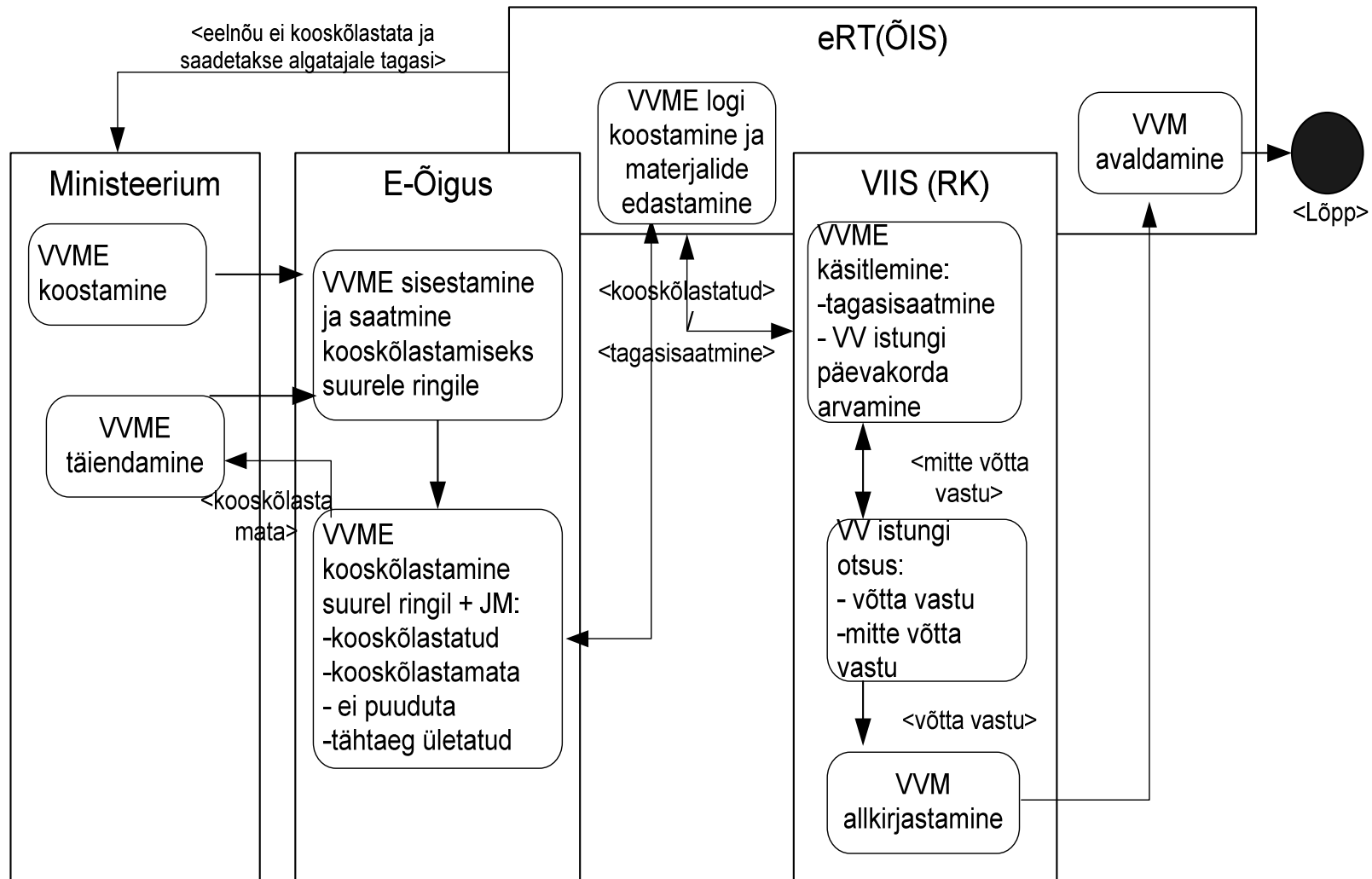
1.1.1 VV algatatud seaduseelnõu menetluse reguleerimine (LÜ ptk 4.3)

Ärireegel 1: e-õigus ->VIIS ->EMS -> VPK ->eRT (ÕIS)

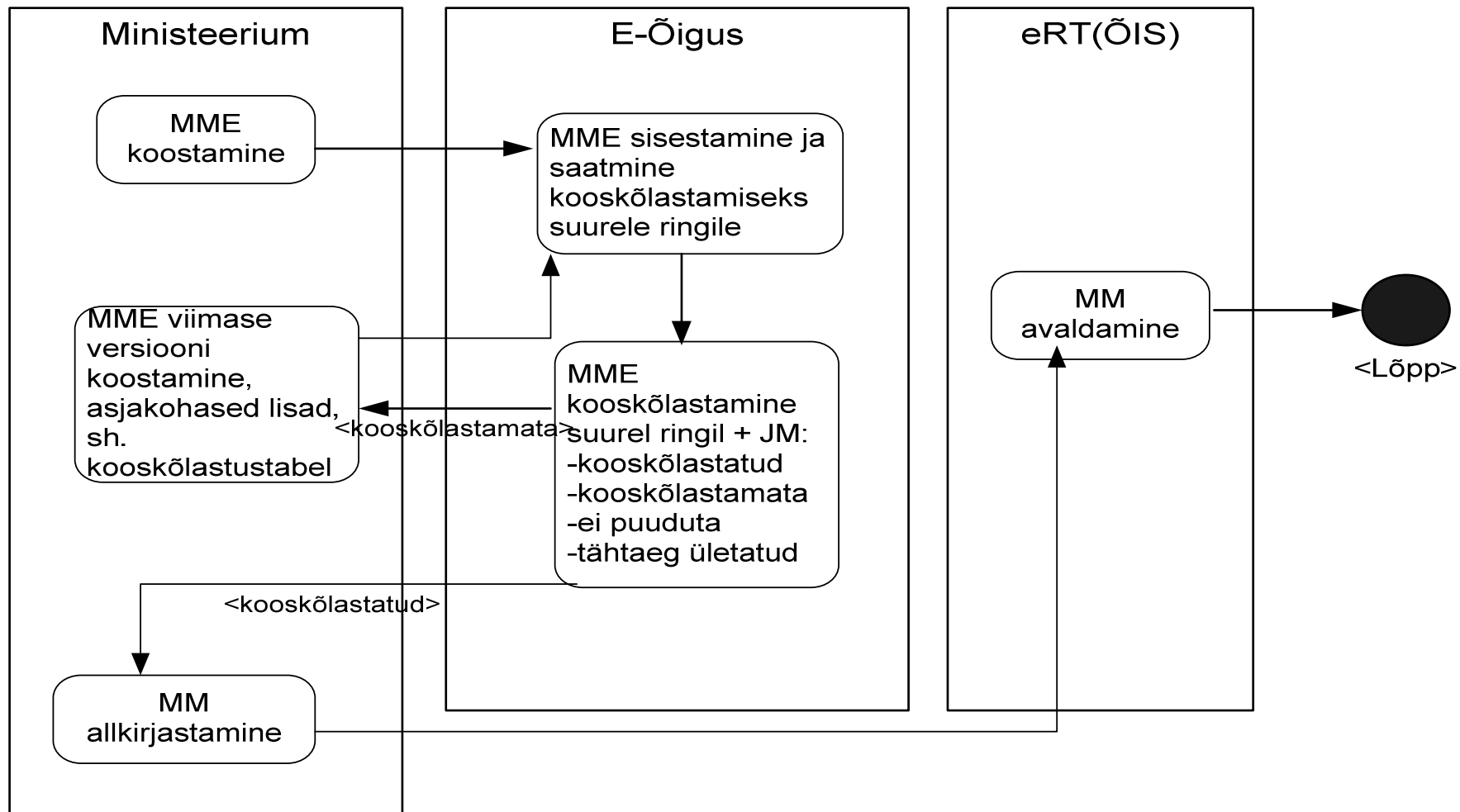
1.1.4 VV määruse või korralduse eelnõu (LÜ ptk. 4.6, 4.8)

Ärireegel 4: e-õigus -> VIIS -> eRT(ÕIS)

1.1.5 Ministri määruse eelnõu (välja arvatud ministeeriumi sisemist töökorraldust reguleerivad määrused) (LÜ ptk. 4.7)

Ärireegel 5: e-õigus -> eRT(ÕIS)

2. ÕIS teenuskiht kodanikule

Teenuste pakkumisel kodanikele käitub ÕIS otsingu ja päringu tulemuste edastamisel vahemäluna. Otsingute realiseerimise võimalused sõltuvad tehnilise analüüsi tulemustest võttes arvesse tehnilise teostuse keerukust ja ressursside kulu.

1. Õigusakti eelnõu menetluse hetkeseisu kuvamine kodanikule. Kodanikul on võimalus tutvuda eelnõu menetluse hetkeseisuga ning teostab selleks päringu. Päringu alusel kuvatakse kodanikule õigusakti eelnõu nimetus, menetlusetapp

- Kooskõlastamine – esitatud kooskõlastamiseks;
- Kooskõlastamine – kooskõlastatud (märkusteta);
- Kooskõlastamine – kooskõlastatud (märkuste ja ettepanekutega);
- Kooskõlastamine – kooskõlastamata (märkusteta);
- Kooskõlastamine – kooskõlastamata (märkuste ja ettepanekutega);
- Menetlus Vabariigi Valitsuses – esitatud Vabariigi Valitsusele;
- Menetlus Vabariigi Valitsuses – heaks kiidetud (muudatusteta);
- Menetlus Vabariigi Valitsuses – heaks kiidetud (sisuliste muudatustega);
- Menetlus Vabariigi Valitsuses – tagasi lükatud;
- Menetlus Riigikogus – esitatud Riigikogule/algatatud Riigikogus;
- Menetlus Riigikogus – saadetud I lugemisele;
- Menetlus Riigikogus – saadetud II lugemisele;
- Menetlus Riigikogus – saadetud II lugemise jätkamisele;
- Menetlus Riigikogus – saadetud III lugemisele;
- Menetlus Riigikogus – saadetud III lugemise jätkamisele;
- Menetlus Riigikogus – tagasilükatud;
- Menetlus Riigikogus – vastuvõetud;
- Väljakuulutamine – esitatud Vabariigi Presidendile;
- Väljakuulutamine – väljakuulutatud;
- Väljakuulutamine – väljakuulutamata;
- Avaldamine – esitatud avaldamiseks;
- Avaldamine – avaldatud

ja menetlussüsteemist tähtaeg (kuupäev formaadis pp/kk/aaaa).

2. Kodanik teostab otsingu I ja II astme kohtu lahendite seas (<http://kola.just.ee/> ja <http://www.kohus.ee/kohtulahendid/index.aspx>). Otsimine KOLAst, KISst: lahendi liik (määrus/otsus), lahendi nimetus (vabatekst), kohtuasja number, lahendi tegemise kuupäev, lahendi jõustumise kuupäev, kohus, kohtunik, lahendi aluseks olev õigusakti paragrahvi täpsusega (sh. ÕIS peab olema suuteline teostama paragrahvi otsingut vabateksti seest).

3. Kodanik teostab otsingu Riigikohtu kohtulahendite seas (<http://www.nc.ee/?id=11>), kuid tulevikus hakkab otsing pöörduma süsteemi E-toimik poole. Otsimine Riigikohtu lahenditest: lahendi liik (määrus/otsus), lahendi nimetus (vabatekst), kohtuasja number, lahendi tegemise (kattub lahendi jõustumisega) kuupäev, lahendi aluseks olev õigusakti paragrahvi täpsusega (selle kriteeriumi realiseerimiseks peab ÕIS suutma § otsingut vabateksti seest. Kui tehniliselt selle teostamine on võimatu, siis see kriteerium tuleb eemaldada), märksõnastiku alusel.

4. Kodanik teostab otsingu kohtulahendite analüüside ja kommentaaride seas (Digesta tasuline teenus) NB! Kuna Digesta teenused on kõik tasulised, siis ÕIS tasuta otseviiteid analüüsitud ning kommenteeritud kohtulahenditele avaldada ei saa. Samas on Riigikohtu kohtulahendite analüüsid ka tasuta kättesaadavad aadressil (<http://www.nc.ee/?id=799>). Päringu alusel kuvatakse kodanikule otseviide kohtulahendi analüüsile või kommentaarile. Digesta analüüside lugemise korral töötab RIK ÕIS'i jaoks välja Digesta ühekordsed tasulised teenused.

5. Kodanik teostab otsingu kohtuistungite aegade seas (<http://www.just.ee/kotsing/index.aspx?court=13> , tulevikus E- toimikust.). Otsimine kohtuistungite aegade seas: kuupäev, kohtumaja, kohtunik.
6. Kodanik teostab otsingu Euroopa kohtulahendite seas (<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=et>). Siinkohal on soovitatav ÕIS's kajastada otselink Euroopa kohtulahendite detailotsingu lehele.
7. Märksõnastikud, õigusterminite sõnastiku ja EuroVoc teenuse pakkumise korral tuleb teostada täiendav analüüs, milleks aga hetkel ressursi pole. Seetõttu jääb selle teenuse välja töötamine ÕIS I etapist välja. Kuid kehtima jäävad uues eRT's säilitatud märksõnastike lahendus ning päringu korral suunab ÕIS kasutaja eRT poolt pakutavale märksõnastikule (link p.9).
8. Kodanik teostab otsing KOV aktidest. Kuna KOV aktid on uue elektroonilise Riigi Teataja kontseptsiooni osa, siis otsing teostatakse eRT otsingusüsteemis.
9. Õigusakti muudatustega seotud teavitusteenus ja selle tellimine

Teavitusteenuse raames edastatakse kodaniku e-mailile teda huvitava õigusaktiga seotud muudatuste info (kogu menetlusetappide raames algatamisest avaldamiseni). Selleks täidab kodanik ÕIS's registreerimislehe, kus esitab oma isikuandmed, märgib e-maili aadressi ja loendist valib teda enim huvitatud valdkonna.

Samuti on ettenähtud teavitusteenuse jaoks kasutada veebide koosvõime raamistikuga kooskõlas olevat RSS tehnoloogiat.

Loendi kujundamisel on mõtekaim kasutada juba eRT's kasutatud liigitusi:

- Õigusakti väljaandja liigi järgi: <https://www.riigiteataja.ee/ert/ert.jsp?link=search-form>
- Süstemaatiline jaotus: <https://www.riigiteataja.ee/ert/ert.jsp?link=jaotusyksused-form>
- Märksõnade alusel: <https://www.riigiteataja.ee/ert/ert.jsp?link=keywords>

3. ÕIS teenuskiht ametnikule

Piiratud juurdepääsuga õigusaktide loendi kuvamine ja menetluse vaatamine

Õigusakti juurdepääsu piirang on fikseeritud õigusakti meta-andmetes juba asutuse DHS tasemel. Vastav märge peab läbi DVK ÕIS'ni jõudma, et ÕIS suudaks tuvastada, kas õigusakt on kodanikule suunatud teenuskihis või ametnikule suunatud teenuskihis kajastamiseks.

Juurdepääsu piiranguga õigusakti korral kuvatakse ametnikule ÕIS's õigusaktide loend, mis sisaldab ka infot menetluse kohta. Selleks peab ametnik süsteemi olema sisselogitud ID kaardiga. Ametnikule on ÕIS's nähtav järgmine info: õigusakti nimetus, õID, menetlusetapi staatus, kuupäev ja kellaaeg.

Selleks, et juurdepääsu piiranguga õigusakti lugeda ÕIS oma õigustesüsteemi ei loo. Lugemiseks suunab ÕIS ametniku autentimisinfo (ID kaardi andmestik: nimi, isikukood, sertifikaadi kehtivus) konkreetsele menetlussüsteemile, kus parasjagu õigusakti menetlemisel on ning menetlussüsteem peab ise tuvastama, kas ametnikul on õigus õigusakti lugeda või ei. Seega on oluline, et menetlussüsteemides toimuks õiguste andmine ametnikele ID kaardi põhisel.

4. eRT otsingumootori täiendamine

ÕIS juhtrühma ettepanekul ühildatakse uue elektroonilise Riigi Teataja otsing ÕIS vajadustega. Kehtima jääb senine eRT otsingusüsteem, mis täiendatakse ptk-s „ÕIS teenused kodanikule“ kajastatud otsingutega ning otsingutega, mis võimaldavad minna ka „sügavamale“ ehk otsida liidestatud infosüsteemidest. Selleks on 3 alternatiivset võimalust ja sobivaima realiseerimiseks on vaja tehnilist analüüsi, mis sisaldab hinnangut teostamise võimalikkusele ja mahule:

- on otseviited liidestatud menetlussüsteemide otsingutele (sh. detailotsingule);
- teostatakse sisestatud otsingu kriteeriumite alusel liidestatud menetlussüsteemidest vastete leidmine ning kuvatakse otseviited kasutajale;
- teostatakse sisestatud otsingu kriteeriumite alusel ÕIS vahemälust ja eRT andmebaasist vastete leidmine ja kuvatakse saadud vasted eRT andmebaasi või ÕIS vahemälu kasutades kasutajale.

Otsingu meetod ehk mil moel on süsteemil mõttekaim käituda kui kasutaja vajutab nupule „Otsi“, sõltub tehnilise analüüsi tulemustest võttes arvesse tehnilise teostuse keerukust ja ressursside kulu. Analüüsitud ja välja töötatud hinnangute alusel selgub kasulikum realiseerimisvõte.

Otsimine eÕigusest: <http://eoigus.just.ee/?act=6&subact=1> antud link kajastab eÕigusest eelnõu kui dokumendi otsingut, kuid ÕIS võimaldab kasutajale teostada täiendavalt otsimist kooskõlastajate ja kooskõlastuste seast.

Seega kasutaja fikseerib järgmised otsingukriteeriumid, millede alusel süsteem pöördub eÕigusesse: õigusakti eelnõu nimetus, algatamise kuupäev, eelnõu algataja, kooskõlastajad, kooskõlastused, kooskõlastuste kuupäevad (ajavahemikuna). Vähemalt ühe välja täitmine on kohustuslik.

Otsimine VIIS'st: Kasutajal on võimalus otsida õigusakti puhul langetatud Valitsus otsuste seast. Selleks fikseerib järgmised otsingukriteeriumid, millede alusel süsteem pöördub VIIS'i: õigusakti nimetus, Valitsuse otsus, kuupäev (ajavahemikuna). Vähemalt ühe välja täitmine on kohustuslik.

Otsimine EMS'st: Kasutajal on võimalus otsida õigusakti puhul Riigikogu otsuste seast. Selleks fikseerib järgmised otsingukriteeriumid, millede alusel süsteem pöördub EMS'i: õigusakti nimetus, Riigikogu otsus, kuupäev (ajavahemikuna). Vähemalt ühe välja täitmine on kohustuslik.

Otsimine VPK'st: (<http://www.president.ee/et/ametitegevus/otsused.php?gid=122620>) antud lingi alt kätte saadavast informatsioonist on näha, et Vabariigi Presidendi kantselei avaldab hetkes minimaalse info Presidendi poolt kinnitatud õigusaktidest. Kasutajal on võimalus otsida õigusakti puhul langetatud Presidendi otsuste seast. Selleks kasutaja fikseerib täiendavalt järgmised otsingukriteeriumid, millede alusel süsteem pöördub VPK'sse: õigusakti nimetus, Presidendi otsus, kuupäev (ajavahemikuna). Vähemalt ühe välja täitmine on kohustuslik.

2.ÕIS ootused liidestatavatele süsteemidele

Selleks, et ÕIS saaks eelpool loetletud teenuseid pakkuda on määratletud liidestatavatele süsteemidele järgmised tingimused ja infovajadused:

eRiigi Teataja

- tagatud võime töödelda õigusakte XML vormingus;
- realiseeritud otsingumootor paindlikuna nii, et seda on võimalik täiendada ÕIS poolt ettenähtud kriteeriumite lisamisega;
- realiseeritud platvorm paindlikuna nii, et oleks võimalik juurde ehitada ÕIS teenuseid.

eÕigus

- Tagatud võime edastada ja töödelda õigusakte XML vormingus (ka DHS's);
- Võime suhelda DVK'ga;
- Teha kättesaadavaks info õigusakti algatamisest ja kooskõlastustest (andmeobjektid: õigusakti nimetus, menetlemise staatused, eelnõu algataja, algatamise kuupäev, kooskõlastajad, kooskõlastamise kuupäevad, kooskõlastused);
- Võime genereerida ÕIS päringule vastamiseks otseviited (url dokumendi asukohale süsteemis) dokumentidele;
- Realiseeritud osalusveebi, e-esitamise ja e-õiguse ühendamine nii, et oleks loodud võimalused kodanikele õigusakti loomisel kaasaráäkida;
- Õigustesüsteem peab toimima ID kaardi põhisel;
- Tagada ning säilitada andmete autentsus ja kvaliteet.

VIIS

Valitsuse istungite infosüsteemi VIIS kasutamine antud dokumendis on illustreeriva tähendusega ning näitab VV esitatud eelnõudega ning VV poolt kinnitatud õigusaktidega seotud teenuseid ÕIS-is. Riigikantselei kohandab ja tabab vajalikud teenused kõige optimaalsema tehnoloogilise lahendusega.

- Tagatud võime edastada ja töödelda õigusakte XML vormingus (ka DHS's);
- Võime suhelda DVK'ga;
- Teha kättesaadavaks info õigusakti menetlemisest (andmeobjektid: õigusakti nimetus, menetlemise staatused, Valitsuse otsus, otsuse kuupäev);
- Võime genereerida ÕIS päringule vastamiseks otseviited (url dokumendi asukohale süsteemis) dokumentidele;
- Õigustesüsteem peab toimima ID kaardi põhisel;
- Tagada ning säilitada andmete autentsus ja kvaliteet.

EMS

- Tagatud võime edastada ja töödelda õigusakte XML vormingus;
- Võime suhelda DVK'ga;
- Teha kättesaadavaks info õigusakti menetlemisest (andmeobjektid: õigusakti nimetus, menetlemise staatused, Riigikogu otsus, otsuse kuupäev);
- Võime genereerida ÕIS päringule vastamiseks otseviited (url dokumendi asukohale süsteemis) dokumentidele;
- Õigustesüsteem peab toimima ID kaardi põhisel;
- Tagada ning säilitada andmete autentsus ja kvaliteet.

Vabariigi Presidendi kantselei

- Tagatud võime edastada ja töödelda õigusakte XML vormingus;
- Võime suhelda DVK'ga;
- Teha kättesaadavaks info õigusakti menetlemisest (andmeobjektid: õigusakti nimetus, menetlemise staatused, Presidendi otsus, otsuse kuupäev);
- Võime genereerida ÕIS päringule vastamiseks otseviited (url dokumendi asukohale süsteemis) dokumentidele;
- Tagada ning säilitada andmete autentsus ja kvaliteet.

E-toimik (AET)

- Tagatud võime edastada ja töödelda õigusakte XML vormingus;
- Võimaldada pöördumisi ja otsinguid I ning II kohtulahendi liigi, nimetuse, kohtuasja numbriga, lahendi tegemise kuupäeva, jõustumise kuupäeva, kohtu, kohtuniku nime, menetlusosalise ja lahendi aluseks oleva õigusakti paragrahvi täpsuse alusel;
- Võimaldada pöördumisi ja otsinguid Riigikohtu kohtulahendi liigi, nimetuse kohtuasja numbriga, lahendi tegemise (kattub jõustumise kuupäevaga) kuupäeva ja lahendi aluseks oleva õigusakti paragrahvi täpsuse alusel;
- Teha kättesaadavaks kohtulahendite asukoha viited (url'd);
- Tagada ning säilitada kohtulahendite autentsus ja kvaliteet.
- Ühtse otsingumootori toetamiseks tuleb teenuseid pakkuda üle X-tee

Digesta

- Tagatud võime edastada õigusakte XML vormingus;

- Võimaldada pöördumisi ja otsinguid kohtulahendi analüüsidele ning kommentaaridele kohtulahendi nimetuse, kohtuasja numbri, lahendi tegemise kuupäeva, jõustumise kuupäeva, kohtuniku nime ja lahendi aluseks oleva õigusakti paragrahvi alusel;
- Teha kättesaadavaks kohtulahendi analüüsi ja/või kommentaari asukoha viide (url'd);
- Tagada ning säilitada kohtulahendi analüüside ja kommentaaride autentsus ja kvaliteet.
- Ühtse otsingumootori toetamiseks tuleb teenuseid pakkuda üle X-tee.

ELIS2

- Tagatud võime edastada ja töödelda XML vormingus dokumente (ka DHS's);
- Võime suhelda DVK'ga;
- Teha kättesaadavaks info Vabariigi Valitsuse esitatavate Eesti seisukohtade kohta EL õigusaktide ja EL Nõukogu kohtumiste osas (andmeobjektid: Eesti seisukohtade nimetus, menetlemise staatused, vastutav asutus, kuupäev, kooskõlastajad, kooskõlastamise kuupäevad, kooskõlastused);
- Võime genereerida ÕIS päringule vastamiseks otseviited (url dokumendi asukohale süsteemis) dokumentidele;
- Õigustesüsteem peab toimima ID kaardi põhisel;
- Tagada ning säilitada andmete autentsus ja kvaliteet.

KOV tasandi süsteemid

- Tagatud võime edastada ja töödelda õigusakte XML vormingus (ka DHS's);
- Võime suhelda DVK'ga;
- Teha kättesaadavaks kohalike omavalitsusüksuste üldaktid alg- ja terviktekstidena (andmeobjektid: akti nimetus, akti väljaandja, väljaandmise kuupäev);
- Võime genereerida ÕIS päringule vastamiseks otseviited (url dokumendi asukohale süsteemis) dokumentidele;
- Tagada ning säilitada andmete autentsus ja kvaliteet.

3. ÕIS tehnilise analüüsi lühikirjeldus

3.1 Andmearhitektuuri kirjeldus ja tarkvara platvorm

ÕIS koordinaator saab omale DVK's riuli, mille kaudu teised menetlussüsteemid saadavad ÕISi koordinaatorile õigusakte. ÕIS koordinaator võtab need DVK riulist ning vastavalt üleriigilisele õigusaktide menetlusele saadab selle järgmise menetleva süsteemi DVK riulile. Veaolukordades (vigane fail vms) saadetakse saatja DVK riulile vastuseks veareport.

Kuivõrd ÕIS koordinaator tehakse eRT lisamooduliks, siis on platvormi valikul mõistlik platvormide paljusust vältida ning võimaluse korral eelistada eRT platvormi nii andmebaasi- kui rakendusserveri tarkvara osas. Ka annab platvormide ühtlustamine võimalusi hoida kokku litsentsi- ja halduskulude pealt.

Kasutajaliides teostatakse veebirakendusena. Teavituste teenuse jaoks kasutatakse veebide koosvõime raamistikuga kooskõlas olevat RSS tehnoloogiat. ÕISi sisse integreeritud lihtotsingud töötavad kasutades liidestatud andmekogude (kohtulahendid ja nende kommentaarid) teenuseid sidusalt üle X-Tee, detailotsingud realiseerib iga liidestatud süsteem ise, eelistatult WSRP tüüpi portletina.

Liidestatavate (menetlus)infosüsteemide sisemiste arenduste ning liidestamise valmisoleku eest vastutavad ja viivad läbi süsteemide omanikud.

Tehnilise analüüsi põhjal liidestamise edukaks saavutamiseks peavad olema täidetud alljärgnevad eeldused:

3.2 Ühtse otsingumootori jaoks vajalike teenuste tugi kohtute infosüsteemidel ja Digestal

Kuna kohtulahendeid ja nende analüüse soovitakse otsida ühtse otsinguna koos õigusaktide otsinguga, peavad kohtute infosüsteemid (praeguse seisuga KIS, KOLA, Riigikohtu IS, tulevikus piisab ehk E-Toimiku otsinguteenus) ja Digesta toetama otsinguteenust, mille sisenditeks on:

- pealkirja otsingufraas;
- vabateksti otsingufraas;
- järjestuseelistus (mille järgi tulemused järjestatakse);
- mitmendast otsinguvastest alates tulemusi tagastada;
- mitu vastust tagastada

ning väljunditeks on otsingu vastuskirjed, igaüks neist sisaldab andmestruktuuri:

- pealkiri;
- viide (URL) leitu detailvaatele;
- kuupäev (mil otsus jõustus/õigusakti kommentaar koostati);
- õigusakti ID (ainult XML õigusaktidel);
- liik (kohtuotsus/kommentaar/seadus/määrus jne).

Riigi infosüsteemide koosvõime raamistiku kohaselt peab seda teenust pakkuma üle X-Tee.

3.3 Detailotsingute teostamise tugi menetlussüsteemides

Igal infosüsteemil, millest soovitakse ÕISi kaudu teha detailseid otsinguid, peab olema detailse otsingu teenus. Prototüübi alusel on sellised süsteemid E-Õigus, eRT, KOLA, KIS, RK lahendid, Digesta, VIIS, EMS, VPK, Kohtuistungite kalender.

Lihtsamal juhul võib see teenus olla serveritud infosüsteemi veebilehena, mille viide lisatakse ÕISi, kuid eelistatud ning veebide koosvõime raamistikuga on kooskõlas WSRP tüüpi portletide kaudu pakutav detailotsingu teenus, võttes sealjuures arvesse, et kasutaja võib juba olla autentitud ÕISis ning oleks tülikas kui ta seda uuesti tegema peaks.

3.4 Õigusakti menetluse vaatamise teenuse tugi menetlussüsteemides

Iga menetlussüsteem peab veebilehena pakkuma sellist teenust, et andes lehele parameetrina ette õigusakti identifikaatori, näidatakse selle õigusakti menetluse andmeid. See on vajalik, et leides ÕISi koordinaatorist huvipakkuva õigusakti, saaks ilma täiendava otsinguta liikuda menetlussüsteemi detailvaate juurde.

3.5 Õigusakti menetluskäigu säilitamise tugi õigusakti XML struktuuris

Praeguses XML struktuuris saab kirjeldada väga detailselt menetlusetapi hetkeseisu, kuid ei säilitata menetluse käiku. Seeläbi puudub järgmistel menetlejatel ja ÕISil sellele infole ligipääs, kuid see võib siiski huvi pakkuda. Seda andmestikku ei saa kätte ka ÕISis hoitavatest õigusakti erinevatest tööversioonidest, sest kõigis menetluse etapiüleminekutest ÕISi ei teavitata. ÕIS oskab õigusakti kohta näidata ainult seda infot, mis on õigusakti XML failis.

3.6 Õigusakti süstemaatilise klassifitseerimise tugi õigusakti XML struktuuris

Praegune olukord on, et Riigi Teatajas õigusaktide terviktekstid klassifitseeritakse süstemaatiliselt (<https://www.riigiteataja.ee/ert/ert.jsp?link=jaotusyksused-form>) ning edaspidi saab selle süstemaatilise klassifikaatori alusel otsinguid teha. ÕIS lähteülesanne ptk 1.2.6 tellib, et saaks tellida teavitusi süstemaatilise kuuluvuse alusel. Selle rakendamiseks on vaja õigusakti XML struktuuri täiendada nimetatud klassifikaatoriga ning menetlust täiendada selliselt, et õigusakti süstemaatiline klassifitseerimine toimuks juba võimalikult varajases etapis.

4. ÕIS juhtrühma tegevus

Antud punktis on kirjeldatud ÕIS organisatoorne tegevustik sh. juhtrühma õigused, kohustused ja vastutus projekti juhtimisel. Arendustegevust lähteülesandes kajastatu põhjal on võimalik planeerida etapiliselt.

4.1. Organisatoorne tegevus

ÕIS projekti juhtrühm on projekti kõrgeim juhtorgan, mille ülesandeks on projekti käigu jälgimine, otsuste tegemine ja järelevalve.

4.1.1. Juhtrühm

1. Juhtrühma tööd juhib juhtrühma esimees, tema puudumisel juhtrühma liige.
2. Juhtrühma liikmel on võimalus saata koosolekule enda esindaja ning delegeerida talle oma hääleõigus.
3. Vajadusel võidakse kaasata juhtrühma töösse nõustajatena, aruandjate ja/või vaatlajatena ka teisi olulisi partnereid ning töörühma liikmeid. Kaasamise vajaduse otsustab juhtrühm.

4.1.2 Juhtrühma kokkukutsumine

1. Juhtrühma töövorm on koosolek. Oma ülesannete täitmiseks võib juhtrühm rakendada ka teisi töövorme. Töövormi valiku üle otsustab juhtrühma esimees.
2. Korralised juhtrühma koosolekud toimuvad mitte harvemini kui 1 kord kuus.
3. Juhtrühma koosoleku kutsub kokku juhtrühma esimees. Juhtrühma koosoleku päevakorra projekti koos arutusele tulevate materjalidega valmistab ette ÕIS projektijuht.
4. Erakorralise juhtrühma koosoleku kutsub kokku juhtrühma esimees, kui selleks on avaldanud soovi vähemalt kaks juhtrühma liiget või vastav vajadus on tekkinud mõnel töörühmal.
5. Elektrooniline kutse juhtrühma kokkukutsumiseks tuleb laiali saata 4 tööpäeva enne koosoleku toimumist. Koosoleku kutses peavad olema ära toodud koosoleku toimumise aeg, koht ja esialgne päevakord ning lisadena sinna juurde kuuluvad materjalid.
6. Juhtrühma koosolekuid protokollitakse.
7. Koosoleku protokoll koos lisadega saadetakse 3 tööpäeva jooksul pärast selle toimumist elektroonselt paranduste ja täienduste tegemiseks laiali kõigile juhtrühma koosolekul osalenutele. Pärast täienduste tegemiseks ettenähtud aega (mitte vähem kui 3 tööpäeva) ning täienduste sisseviimist (mitte rohkem kui 2 tööpäeva) saadetakse koosoleku protokoll välja kõigile juhtrühma liikmetele.

4.1.3 Juhtrühma ülesanded ja pädevus

1. Juhtrühma ülesanneteks on:
 - ÕIS projekti (*edaspidi projekti*) arendusetappide läbimiseks töörühma(de) nimetamine ja muutmine;
 - projekti tegevuskava ja projektiplaani kinnitamine;
 - projektiga seotud ressursside (finants, inimesed, aeg) määramine, ümberplaneerimine ning korraldamise otsuste vastuvõtmine;

- projekti etappide alustamise ja lõpetamise otsuste vastuvõtmine;
- valminud projekti etappide heakskiitmine;

2. Juhtrühm on pädev vastu võtma otsuseid, kui kohal viibivad vähemalt pooled liikmetest.

3. Hääletamine ja otsuste vastuvõtmine toimub lihthäälteenamus põhimõttel. Kui hääled jagunevad pooleks on määravaks juhtrühma esimehe hääl.

4. Juhtrühma tegevuse muutmiseks on vaja kahe kolmandiku kohalviibivate liikmete heakskiitu.

4.1.4 Kirjalik hääletus

Juhtrühm võib otsuseid teha ka kirjaliku hääletuse korras kasutades selleks e-posti.

Kirjaliku hääletuse puhul loetakse otsus vastuvõetuks, kui vastus saadakse vähemalt pooltelt juhtrühma liikmetelt ja 2/3 vastanud juhtrühma liikmetest on otsuse poolt.

Kui juhtrühma liige ei avalda oma seisukohta otsuse tegemiseks antud päevade jooksul (milleks antakse mitte vähem kui 3 tööpäeva), loetakse ta otsuse suhtes erapooletuks.

Kui kirjaliku hääletuse tulemus ei võimalda otsust vastu võtta, tuleb küsimus arutusele kas järgmisel juhtrühma korralisel koosolekul või kutsutakse selleks kokku juhtrühma erakorraline koosolek.

5. ÕIS loomise ja sellega seotud infosüsteemide tegevuskava ning ressursihinnang

Tegevuskava koostamisel ning ressursihinnangu andmisel on arvestatud ka oluliste tegevustega, mis täiendaks olemasolevaid eeldusi (XML tööriista ja uue eRT väljaarendamine) ÕIS loomisele. Seetõttu on peatükis maksumuse ja ajagraafiku kajastamisele lähtunud kahe dimensiooniliselt: 1) tegevused, mis vaja läbida, et luua täiendavaid eeldusi edukaks ÕIS lahenduseks ehk ÕIS välised tegevused ja ressursi vajadus ning 2) tegevused, mis on otseselt seotud ÕIS loomisega.

5.1 ÕIS välised tegevused ja ressursi vajadus

Antud tabelis on kajastatud tegevused, nende maksumus, aeg ja teostajad, mis on saanud eeldusteks ÕIS funktsionaalsuste väljatöötamisele. Nende tegevuste korral on rahalised vahendid teostajatele eraldatud ning aktiivne töö tulemuste saavutamiseks käib. Tegevustega on alustatud juba aastal 2008.

Tegevus	Aeg	Eeldatav valmimis-aeg	Maksumus	Vastutaja(d)	Tulemus
XML õigusakti tööriista välja töötamine ja arendamine (sisaldab nii redaktori kui skeemi välja arendamist)	24 kuud	2009 IV kvartal ja juurutus 2010 I poolaasta	2008 a – 1,4 milj. 2009 a – 600 tuh	Riigikantselei	Kasutusele võetud ühtne XML vormil põhinev õigusakt; loodud eeldus õigusakti elektrooniliseks edastamiseks ning menetlemiseks; ühtlustatud õigusakti struktuuri ja loodud eeldused semantika koostamiseks.
Uue elektroonilise Riigi Teataja (eRT) arendamine <i>Alamtegevus:</i> 1.KOV aktide avaldamise välja töötamine eRT'i 2.Estlex teenuste funktsionaalsuste loomine eRT'i	12 kuud	2010 II kvartal	6,5 milj. EL SF	Riigikantselei	Uue kasutusmugavusega eRT infosüsteem; dokumendid esitatakse läbi DVK; toetab XML vormil põhineva õigusakti rakendamist; õigusakti avaldamisprotsess lihtsustub; toimub KOV aktide alg-ja terviktekstide avaldamine; sisaldab Estlex'i teenuste funktsionaalsusi; loodud uus funktsioon Minu eRT.
ELIS2 ja E-õiguse arendamine <i>Alamtegevus:</i> 1. e-Õiguse, e-esitamise ja osalusveebi ühendamine	18 kuud	2010 IV kvartal	6,7 milj. EL SF	Riigikantselei	Loodud uue menetlusloogikaga EL dokumentide infosüsteem; loodud e-õiguse infosüsteemi uus funktsionaalsus, kuhu on ühendatud kodanike kaasamise funktsionaalsus (osale.ee), eelnõude esitamine VV-le (e-esitamine); õigusaktide

					kooskõlastamine on laiendatud uute dokumendiliikidega (sh strateegilised ja valdkondlikud arendukavad jm dokumendid); infosüsteem omab ÕIS jaoks vajalikku funktsionaalsust: võime suhelda läbi DVK, ID-kaardi kasutamine, töödelda XML – vormingus dokumente, genereerida ÕIS standardiseeritud päringuid vastavalt ÕIS projektiplaanile.
DHS'de ja DVK arendamine XML struktuuril õigusaktide edastamiseks	?	?	?	Vastav töögrupp	Asutuste DHS'sid suudavad edastada õigusakte XML struktuuri kohaselt ja DVK on suuteline neid edastama.

Seega süsteemidesse on juba investeringuid tehtud ühtekokku 15.2 miljonit krooni ning vastavad projektid heakskiidetud.

Konkreetselt aja ja rahalist hinnangut asutuste dokumendihaldussüsteemide ja DVK muudatuste läbiviimiseks anda pole võimalik, kuna pole teostatud vastavat põhjalikku analüüsi. Tihedalt antud tegevusega on seotud ka õigusakti identifikaatori loomine.

Samuti on hetkel väga raske välja selgitada kindlat vastutajat, sest temaatika vajab rohkema osapoolte kaasamist kui seda on ÕIS juhtrühma koosseis. Seetõttu on juhtrühm seisukohal, et vastavad tegevused tuleb läbi viia spetsiaalselt kokkukutsutud töögruppides.

Oluline on teadvustada, et ka nendes lahendustes on vaja teha väiksema või suuremamahulisi muudatusi selleks, et tulevikus õigusaktid menetlejate vahel liiguksid ühtsel vormil ning kujul. Seetõttu on ette näha, et esile kerkib vajadus lisa finantseerimise järele.

5.2 ÕIS loomise tegevustik ja ressursi vajadus

ÕIS funktsionaalsuste väljatöötamine on otseses sõltuvuses uue elektroonilise Riigi Teataja valmimisest ning juurutamisest ja EL struktuurivahendite investeringute kava avamisest 2010 aastal.

Ettenähtavad ÕIS otsekulud ja seotud tegevused on kajastatud järgnevas tabelis:

Tegevus	Aeg	Eeldatav valmimis-aeg	Maksumus (ca.)	Vastutaja(d)	Tulemus
eRT ja e-Õiguse vahetamise ettevalmistustööd ja süsteemide vahetamine	6 kuud	2010 IV kvartal	eRT ületoomisega on prognoositud kulude vähenemist ca. 0,5 milj.krooni	Riigikantselei, Justiitsministeerium	Osapoolte vahel sõlmitud kokkulepped, kaardistatud organisatsioonilised muudatused ning planeeritud nende läbiviimise kava; süsteemide vahetatus – JM võtab eRT ning Riigikantselei võtab e-õiguse üle 01.01.2011.
ÕIS	3 kuud	2010 II	Kulusid ei	Justiitsministeer	Projektitaotlus

projektitaotluse esitamine EL SF investeeringute kavasse		kvartal	kaasne	ium	rahastamise otsuseks esitatud.
ÕIS funktsionaalsuste väljatöötamine (sh. E-toimiku, KIS ja Digesta liideste arendamine)	12 kuud	2011 III kvartal	4 milj. EL SF	Justiitsministeerium, RIK	Täiendavad ÕIS funktsionaalsused ülesehitatud eRT'le ning ptk. 1 kirjeldatud teenused loodud.
Liidestatavatele menetlussüsteemidele esitatavate nõuete valmimine	1 kuu	2010 II kvartali lõpuks	kulusid ei kaasne	Justiitsministeerium, RIK	ÕIS funktsionaaluste väljatöötamise põhjalikuma analüüsi järel valminud loetelu tehnilistest nõuetest liidestatavatele menetlusinfosüsteemidele.
Valitsusele esitatud eelnõude ning VV poolt kinnitatud õigusaktidega seotud teenused ÕIS-s	9 kuud	2010 IV kvartal	400 tuh	Riigikantselei	Valitsusele esitatud, tagasilükatud avalikud eelnõud ning Valitsuses heakskiidetud aktid on ÕIS päringute kaudu kättesaadavad; asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud dokumendid on kättesaadavad ametnikele läbi ÕIS-i ID-kaardi põhiselt arvestades infosüsteemi õigustesüsteemi; võimekus töödelda XML-vormingus dokumente. s.
EMS täiendarendus	1 kuu	2011 II – III kvartal	100 tuh	Riigikogu kantselei	Täidetud ÕIS teenuste pakkumiseks vajaminevad tingimused.
ÕIS juhrühmale vaheraportite esitamine	jooksvalt	2011 IV kvartal	Kulusid ei kaasne	Justiitsministeerium	Juhrühmale esitatud ülevaated läbiviidavate tegevuste hetkeseisust, tulemustest ja probleemidest. Juhrühmas vahetulemused vastuvõetud ja kooskõlastatud.
Õigusakti identifikaatori loomine	?	?	?	Vastav töögrupp	Välja töötatud õigusakti identifikaatori struktuur ning fikseeritud selle lisamise koht õigusakti loomisel.
Kehtivate õigusaktide muutmine	jooksvalt	2009 II kvartal - 2011 IV	Kulusid ei kaasne	Vastav töögrupp	Kaardistatud õigusaktid, mis vajad muutmist ning

		kvartal			fikseeritud muutmise eest vastutavad osapooled. Kehtivate õigusaktide muutmised läbiviidud.
Õigusakti semantika loomine	?	2011 IV kvartal	Kulusid ei kaasne	Vastav töögrupp	Realiseeritud lahenduste põhjal semantilised kirjeldused loodud

Seega ÕIS loomise otseseks maksumuseks koos oluliste liidestatavate infosüsteemide täiendarendustega kujuneb **4,5 miljonit** krooni ning ajaline kestvus ühtekokku on ca. 18 kuud. Samuti on ette näha edaspidisel ÕIS iga-aastaselt haldusel ja ülalhoiul Justiitsministeeriumis ca. 700 000.- krooni aastas. ÕIS lahenduse hinnanguline valmimisaeg on 2011 III kvartal.

Alternatiivseteks rahastamise allikateks on:

1. Justiitsministeerium taotleb ÕIS funktsionaalsuse välja arendamiseks vajamineva raha oma haldusala RIK 2011 aasta eelarvesse;
2. Justiitsministeerium taotleb vajamineva raha Euroopa Komisjoni Civil Justice programmist aastal 2010. Kuid siinkohal on mitmeid olulisi nüansse, mis muudavad püstitatud ÕIS eesmärkide saavutamise soovitud tasemel keeruliseks. Nimelt hetkel kirjeldatud kõik ÕIS funktsionaalsused ei sobitu programmi eesmärkidega. Sellisel juhul tuleb jaotada pakutavate teenuste välja arendamised väiksemateks projektideks ning ainult osadele leiab programmist rahastamise võimaluse. Ülejäänud funktsionaalsuste välja arendamine tuleb ikkagi planeerida alates aasta 2011 eelarvesse. Samuti näeb Civil Justice programm ette omafinantseeringu ning välisriigi partnerlusosaluse. Seega nende üksik funktsionaalsuste välja arendamiseks tuleb ca 20%-30% omavahendeid planeerida 2010 aasta eelarvesse. Ka välispartneri leidmine projektis osalemiseks kujuneb üsna keeruliseks, sest hetkel on ÕIS ning selle eesmärgid üsna Eesti kesksed.

ÕIS arendustegevus viiakse läbi etapiliselt:

I etapp: luuakse liideseid eksisteerivate infosüsteemidega nagu e-õigus, VIIS, EMS, Vabariigi Presidendi kantselei, E-toimik ja Digesta. Teostada eRT otsingumootori täiendamine kohtulahendite (I, II astme, Riigikohtu ja Euroopa kohtulahendid) avalikustamiseks, kohtuistungite aegade avalikustamiseks ja realiseeritakse ametniku teenuskiht.

II etapp: võimalik ELi dokumentide osas Eesti seisukohtade menetlusinfo kuvamine (ELIS2).

ÕIS alternatiivsed arendusetapid:

I etapp: liideste loomine õigusakti üldise menetlusetapi koordineerimiseks (e-õigus, VIIS, EMS, Vabariigi Presidendi kantselei) ja realiseeritakse ametniku teenuskiht.

II etapp: kohtulahendite, nende analüüside ja kommentaaride kättesaadavaks tegemiseks arendustegevused E-toimik (KOLA, KIS, Riigikohtu lahendite), Euroopa kohtulahendid ja Digestaga; kohtuistungite aegade avalikustamine.

III etapp: võimalik ELi dokumentide osas Eesti seisukohtade menetlusinfo kuvamine (ELIS2).

Alternatiivsete etappide korral alates II etapis on võimalik arendustegevuse järjekorda muuta ilma, et projekti eesmärgid oluliselt muutuksid.

6.Riskid ja nende maandamisplaan

Riskide määratlemisel on lähtutud siseriskidest ehk riskid, mis tulenevad asutuse/osakonna tegevusest ning mille maandamine sõltub eelkõige asutusest või osakonnast endast.

Tõenäosus skaala:

- 1 – üliharv
- 2 – võimalik
- 3 – tõenäoline
- 4 – väga tõenäoline
- 5 – vältimatu

Mõju skaala:

- 1 – tähtsusetu mõju
- 2 – vähene mõju
- 3 – oluline, aga kontrollitav
- 4 – tugev mõju
- 5 – äärmiselt kahjutoov

Risk	Tõenäosus 1-5 palli	Mõju 1-5 palli	Hinne (tõenäosus * mõju)	Maandamistegevus	Tulemus
Halb info liikumine – infosulu tekkimine	3	3	9	Projekti osapooltel olulistest muutustest aegsasti projektijuhti teavitada. Projektijuhile langeb kohustus infoliikumist koordineerida ja jälgida.	Juhrühma liikmed ja projekti osapooled on pidevalt värskeima infoga varustatud ning regulaarne ülevaate andmine toimib.
Lõppkasutajate vajadusi ei võeta arvesse	2	5	10	Välja töötatud seisukohtade kooskõlastada lõppkasutajate esindajatega. Selleks teeb ÖIS juhrühm otsuseid töögruppide kokku kutsumiseks.	ÖIS süsteemi teenused vastavad lõppkasutajate ootustele.
Planeeritud ajagraafikust mitte kinnipidamine – tähtaegade ületamine	3	4	12	Planeeritavasse ajagraafikusse määrata 10-15%line ajapuhver igasse etappi (eriti just arendusetappi), kuid ajapuhvrite kajastamine graafikus ei vabasta tähtjast kinnipidamist. Võimalikust tähtjast ületamisest ja selle põhjustest projektijuhti koheselt teavitada.	Teadlikult pikendatud projekti ajakava, mis annab täitjatele vajadusel täiendavat tegutsemisaega eesmärke saavutada.
Realiseeritud funktsionaalsuste madal kvaliteet	2	3	6	Korrektset ja põhjalikult teostatud tehniline analüüs. Iteratsioonilise arendustegevuse rakendamine. Koostada testplaanid ja rakendada mitme dimensioonilist testimist (tehniline test, funktsionaalne test). Moodustada testmeeskond.	Väiksema mahuliste kuid sagedaste iteratsioonide korral on võimalik intensiivsemalt süsteemi testida, vigu tuvastada ning neid koheselt parandamisele määrata.
Ootamatu (planeerimata) kõrge kulutus	2	3	6	Projekti finantsplaani kõrvale tekitada (kirjalikult fikseeritud) kaardistatud alternatiivid lisaraha taotlemise võimalustest. Rakendada ka liidestatud süsteemide sisemiste arendustegevuste korral.	Teadvustatud võimalused, mida vajadusel rakendada, et esilekerkinud riskiga toime tulla.
(Alam)Projekti eesmärgi püstitus on ebaselgelt sõnastatud või ebaadekvaatne	3	3	9	Tellijaja vajaduste kaardistamine ning teostada põhjalik analüüs. Vajadusel enne süsteemi realiseerimist luua visuaalseeritud arusaam süsteemist. Selleks on vajalik moodustada alamprojektidel töögrupid, kes kutsutakse vajadusel ülevaadete saamiseks osalema ÖIS juhrühma koosolekutel.	Loodud osapoolte seas ühtne arusaam süsteemist ja selle eesmärkidest.

Projekti osapoolte ebaselged vastutus piirkonnad.	3	4	12	Erinevate osapoolte vastutused konkreetselt kirjeldada: tööde loetelu tükeldamine nii, et igale tükile saab määrata konkreetse isiku vastutajaks.	Iga projekti etapi töödel on kindlad vastutajad.
Ühtne õigusakti menetlus- ja tööprotsess jäetakse väljatöötamata.	3	4	12	ÕIS projekti eesmärgede pidevalt päevakorras hoida ning vajaduse rõhutamine.	Välja töötatud konkreetne ja kõigi osapoolte poolt aktsepteeritud õigusakti menetlus- ja tööprotsess.
XML vormingus olevate andmeobjektide erinev tõlgendamine osapoolte poolt.	2	3	6	Välja arendatav XML õigusakti vorming (struktuur) põhjalikult kirjeldada ning tulemus kõigi osapoolte poolt koos kõlastada.	Kõigil osapooltel ühtne arusaam õigusakti XML struktuurist.
XML tööriist on küll välja arendatud kuid igapäeva töösse juurdumine on raskendatud (lõppkasutajad ei taha kasutada)	2	4	8	XML juurutusplaan peab olema põhjalik ja kavandatud nii, et kasutusele võtt on kergendatud ning lihtne. Juurutus peab sisaldama ka kehtiva seadusandluse muudatusi.	XML tööriist juurutatud ja ÕIS teenuste intensiivne kasutamine.
Osapoolte menetlussüsteemide arendustegevuse katkemine või peatumine	2	4	8	Kogu projekti tegevusplaan planeerida etapiliselt ja fikseerida saavutatavad vahetulemused. Fikseerida kohad, kus on võimalik funktsionaalsuste realiseerimise järjekorda muuta nii, et projekti üldemärk ei muutuks.	Loodud alternatiivsed tegevusplaanid, mida on võimalik vajadusel reaalselt järgida ning kogu projekt edukalt lõpuni viia.

KOKKUVÕTE

Dokument sisaldab ÕIS lähteülesande ja kontseptuaalsete aluste nõuete täiendamist. Samuti on kirjeldatud andmeobjektide tasemeni ÕIS ootused teistele menetlusinfosüsteemidele selleks, et saaks vastavaid teenuseid kodanikele pakkuda. Vastavad ootused on ka sisendiks nendes süsteemides muudatuste sisse viimiseks ning täiendarenduste teostamiseks.

Nagu öeldud realiseeritavad ÕIS funktsionaalsused ja pakutavad teenused on eelkõige mõeldud kodanikele. Tänu loodavale lahendusele on õigusalane informatsioon kasutajale terviklikum, lihtsamini ja kiiremini leitav ning õigusaktide menetlemise protsess läbipaistvam.

Tegevuskava koostamisel ning ressursihinnangu andmisel on arvestatud ka oluliste tegevustega, mis täiendaks olemasolevaid eeldusi (XML tööriista ja uue eRT väljaarendamine) ÕIS loomisele. Seetõttu on peatükis 5 maksumuse ja ajagraafiku kajastamisele lähtunud kahe dimensiooniliselt:

1. Tegevused, mis vaja läbida, et luua täiendavaid eeldusi edukaks ÕIS lahenduseks
2. Tegevused, mis on otseselt seotud ÕIS loomisega.

ÕIS eelduste loomisesse on juba investeeritud 15,2 miljonit krooni, milles suurem osa on kasutatud EL rahastamise vahendeid. ÕIS-i lahendus ise vajab rahalist ressursi 4,5 miljoni krooni ulatusest ning ka siin on enamus investeeringust planeeritud taotlema EL välisabi fondidest.

Projekti alustamisele eelneb Justiitsministeeriumi ning Riigikantselei vaheline infosüsteemide e-Õigus ja eRiigi Teataja vahetamine. ÕIS lahenduse loomise projekti alguskuupäev on tihedalt seotud eRiigi Teataja arenduse ja juurutamise lõpptähtajast ning EL struktuurivahendite investeeringute kava avamisest 2010 aastal. Seega vastavate tegevuste edasi lükkumise korral lükkub edasi ka ÕIS funktsionaalsuste välja arendamise alustamine. Ka alternatiivsete rahastamise võimaluste korral eksisteerib ÕIS projekti alustamise korral edasi lükkumise oht.

ÕIS lahenduse hinnanguline valmisaeg on 2011 III kvartal.